

Nasjonalt råd for ernæring

Referat

Møte om:

Møteleder: Jøran Hjelvesæth
Dato: 24. november 2021
Referent: Ole Berg
Saksnr: 18/35360

Til stede fra rådet: Liv Elin Torheim, Kari Hege Mortensen, Jøran Hjelvesæth, Erik Arnesen, Ahmed Madar, Lisbeth Dahl, Lars T. Fadnes, Kirsten Holven, Helle Margrete Meltzer, Magritt Brustad, Christine Henriksen og Audun Korsæth

Sekretariat: Ole Berg (avdeling FFFS). Bente Mangschou, VKM, deltok som observatør.

Sak 15/21: Rådsleder ønsker velkommen

Rådsleder Jøran Hjelvesæth ønsket velkommen og introduserte dagens program. Det kom ingen saker til eventuelt.

Sak 16/21: Fisk i norsk kosthold – nytte- og risikovurdering, status i arbeidet

Prosjektleder Lene Frost Andersen i VKM presenterte saken. Mattilsynet har bestilt en ny nytte- og risikovurdering av fisk i norsk kosthold.

Fra tidligere har VKM vurdert to nytte-risikovurderinger om fisk i norsk kosthold, i 2006 og 2014. Mattilsynet ønsker svar på hvilke helsemessige konsekvenser det får dersom befolkningen:

- fortsetter med dagens inntak av fisk
- øker inntaket av fisk opp til inntaket som Helsedirektoratet anbefaler
- reduserer inntaket av fisk og erstatter deler eller hele inntaket med andre matvarer

Det er opp til VKM å vurdere hvilke stoffer og scenarier som er relevante. De to første spørsmålene vil bli besvart i en rapport som publiseres i midten av juni 2022. Det tredje spørsmålet blir besvart i en egen rapport. Det er ikke avklart når denne vil bli publisert.

Nytte-risikovurderingen vil se på fiskens innhold av næringsstoffer og kontaminanter. Som en del av prosjektet gjennomføres det systematiske litteratursøk etter helseutfall ved inntak av fisk og helseutfall fra de viktigste næringsstoffene fisk bidrar med i norsk kosthold.

Tilsvarende øvelser gjøres for kontaminanter, hvor prosjektet har identifisert mulige kontaminanter i fisk og vurderer inntak av disse opp mot tolerabelt ukentlig inntak (TWI) som er definert av EFSA.

Det ble kommentert at dette er et imponerende og tillitsvekkende prosjekt, og at det er viktig å unngå dobbelttelling. Når man ser på helseutfall fra fisk er allerede kontaminanter inkludert, så det er viktig å unngå at kontaminanter tas med to ganger. Det blir viktig å se dette arbeidet opp mot arbeidet med de nordiske ernæringsanbefalingene, NNR2022.

Sekretariatet i VKM følger opp dette.

Helsedirektoratet

Sak 17/21: Nytt fra Helsedirektoratet

Ole Berg presenterte nytt fra Helsedirektoratet. Lansering av [ekspertuttalelse om vegetar- og vegankost](#) den 27. september kl. 13-14 ble presentert. Det var en vellykket lansering med inntil 350 deltakere som fulgte webinarret direkte. [Opptak av lanseringen er publisert](#). Uttalelsen ble godt mottatt og er omtalt i en rekke medier.

Nasjonalt for ernæring videreføres ut 2022. Med bakgrunn i at mange er opptatte med å bidra inn i arbeidet med de nordiske ernæringsanbefalingene NNR2022, så ønsket Helsedirektoratet å forlenge gjeldene rådsperiode med ett år. Av totalt 13 rådsmedlemmer har 12 takket ja til å være medlem også i 2022. Helsedirektoratet er takknemlig for at så mange ønsker å sitte i rådet i 2022. Første møte i 2022 blir 14. februar og vil bli etterfulgt av workshop for ernæring i kommunen 15. februar.

Helsedirektoratet informerte om at [EFSA har en høring om ernæringsprofiler med frist 9. januar](#). Det ble en kort diskusjon om merkeordninger og EUs Farm2Fork strategi. To rådsmedlemmer ønsket å vurdere om rådet bør skrive et høringsinnspill. Helsedirektoratet vurderer også å gi høringsinnspill.

Sak 18/21: Ernæring i kommunen

Rådsmedlem Kari Hege Mortensen presenterte status. Det var planlagt et seminar 25. november, men med bakgrunn i koronasituasjonen og tidslinjen, så er seminaret utsatt til 15. februar 2022.

Seminaret består av to deler. Den første delen er et webinar med tentativ tittel: *Mat og måltider i skolen – forskning, erfaringer og muligheter knyttet til implementering av nasjonal faglig retningslinje for grunnskolen*. Den andre delen består av en fysisk workshop.

Det ble diskutert hvordan føringer fra Hurdalsplattformen bør inkluderes, og om politikere bør inviteres for å si noe om hvordan retningslinjene for skolemat skal brukes som ledd i at det nå skal innføres et sunt skolemåltid. Det er mål om at workshop skal resultere i konkrete forslag til hvordan retningslinjer for mat og måltider i skolen kan implementeres.

Sak 19/21: NNR2022, status i arbeidet v/Rune Blomhoff

Prosjektleder for nye nordiske ernæringsanbefalinger NNR2022, Rune Blomhoff, presenterte status i arbeidet. NNR2022 vil bestå av anbefalinger for 36 næringsstoffer og matkomponenter, 15 matvaregrupper og i tillegg en utfyllende beskrivelse av metodikken som er benyttet. I NNR2022 er også de baltiske land invitert inn og deltar i arbeidet, etter som de benytter NNR som basis for egne nasjonale kostråd.

I NNR2022-prosjektet er det engasjert 350-400 eksperter innen helse, næringsstoffer og kosthold, og per november 2021 er 40-50 eksperter innen bærekraft engasjert. Prosjektet har rekruttert en rekke lokale bærekraftseksperter fra de nordiske og baltiske land, for å sikre at den lokale konteksten blir ivaretatt. Det jobbes for å rekruttere flere eksperter innen bærekraft. Et viktig spørsmål er hvordan bærekraft skal integreres i NNR2022. Hovedfokuset i NNR2022 vil være på det miljømessige aspektet av bærekraft. I tillegg jobbes det for å integrere flest mulig av de andre aspektene av bærekraft.

Organisering, prinsipper og metode for arbeidet ble gjennomgått. Det er etablert mange sjekk- og kontrollpunkter, med mål om at det er den vitenskapelige metode og ikke hver enkeltforskers synspunkter som avgjør.

Helsedirektoratet

Prosess med å velge tema for *de novo* systematiske kunnskapsoppsummeringer har vært grundig. Det har vært jobbet lenge med å prioritere tema og det er publisert en egen artikkel som beskriver valg av tema. Eksisterende kvalifiserte systematiske kunnskapsoppsummeringer som kan benyttes i NNR2022 er identifisert.

I NNR2022 legges det opp til en åpen og transparent prosess. Alle metode- og bakgrunnskapitler publiseres og ligger tilgjengelig på [nettsidene til NNR2022](#). Det planlegges høring om næringsstoffkapitlene og matvaregruppene våren 2022. Videre planlegges det høring om fastsettelse av næringsstoffanbefalinger og formulering av kostråd høsten 2022.

Det kom tilbakemelding om at NNR-prosjektet er ambisiøst og imponerende. Videre kom det innspill om bruk av begrepet bærekraft etter som fokuset i NNR er på miljøaspektene av bærekraft, og mindre på de andre dimensjonene av bærekraftsbegrepet. Begrepsbruk er noe som må vurderes. Initielt fokuserer NNR-prosjektet på de miljømessige vurderingene, og jobber for å inkludere så mange andre aspekter av bærekraft som mulig, innenfor de rammer som er gitt. Arbeidet med NNR2022 fortsetter ut 2022.

Sak 20/21: Eventuelt

Det kom ingen saker til eventuelt.